

B.A. Sem.-5 Examination

CC-303

Geography

November-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ:

1. જમણી બાજુ દર્શાવેલાં આંકડાં ગુણ દર્શાવે છે.
2. વિદ્યાર્થીઓ સ્ટેન્સિલ નકશો ઉપયોગ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન 1	સાંસ્કૃતિક ભૂગોળની વ્યાખ્યા આપો. યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે તેનું વિષયવસ્તુ અને વ્યાપ ચર્ચાવો. અથવા	14
પ્રશ્ન 1	સાંસ્કૃતિના મુખ્ય તત્ત્વો અને ઘટકો કયા છે? યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે તેમનું ભૂગોળીય મહત્ત્વ સમજાવો.	14
પ્રશ્ન 2	સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્યના આધાર — જાતિ, ધર્મ અને ભાષા — સમજાવો અને માનવીય ભૂગોળના ઘડતરમાં તેમની ભૂમિકા ચર્ચો અથવા	14
પ્રશ્ન 2	ભારતમાં સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્ય અને પ્રાદેશિકીકરણની પ્રક્રિયા ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.	14
પ્રશ્ન 3	કૃષિ, ઔદ્યોગિકીકરણ અને આધુનિકીકરણ કઈ રીતે વિવિધ સમાજોમાં સાંસ્કૃતિક અનુકૂળનને પ્રભાવિત કરે છે તેનું વિશ્લેષણ કરો. અથવા	14
પ્રશ્ન 3	જીવનોપાર્જનની રીતોમાં તકનીકી ફેરફારોની ભૂમિકા તથા તેમના ભૌગોલિય પ્રભાવોની ચર્ચા કરો.	14
પ્રશ્ન 4	ગ્રામીણ અને શહેરી સમાજના સાંસ્કૃતિક તફાવત પર ચર્ચા કરો તથા વિકાસશીલ દેશોના શહેરો સામે ઉભા થતા પડકારોની સમીક્ષા કરો અથવા	14
પ્રશ્ન 4	ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી અને તેની સાથે આવેલા આધુનિકીકરણનો સમાજના સાંસ્કૃતિક પરિવર્તનો પર પડતો પ્રભાવ તટસ્થ રીતે મૂલવો.	14

P.T.O

- પ્રશ્ન 5 ખાલી જગ્યાઓ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને ભરો (કોઈપણ સાત).
- 1 સાંસ્કૃતિક ભૂગોળ મુખ્યત્વે કઈ બાબત સાથે સંબંધિત છે?
 - a) ભૂ-આકૃતિઓ
 - b) માનવીય સંસ્કૃતિ અને તેના અવકાશીય નમૂનાઓ
 - c) મહાસાગરીય પ્રવાહો
 - d) હવામાન પ્રદેશો
 - 2 નીચેમાંથી કયું સાંસ્કૃતિક તત્ત્વ નથી?
 - a) ધર્મ
 - b) ભાષા
 - c) જમીનનો પ્રકાર
 - d) સામાજિક પરંપરા
 - 3 સંપર્ક અને આદાન-પ્રદાનને કારણે સંસ્કૃતિઓ વધુ એકસરખી બનવાની પ્રક્રિયા કહેવાય છે:
 - a) વિભાજન
 - b) સમીકરણ
 - c) સમાગમ
 - d) અલગાવ
 - 4 સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્યના ત્રણ મુખ્ય આધાર કયા છે?
 - a) જાતિ, ધર્મ, ભાષા
 - b) જમીન, હવામાન, વનસ્પતિ
 - c) કૃષિ, ઉદ્યોગ, વેપાર
 - d) નદીઓ, જંગલો, ખનિજ
 - 5 સાંસ્કૃતિક પ્રદેશની સંકલ્પના મુખ્યત્વે કયા આધાર પર છે?
 - a) આર્થિક સમાનતા
 - b) રાજકીય સીમાઓ
 - c) સાંસ્કૃતિક લક્ષણો
 - d) ભૂગોળીય આકૃતિઓ
 - 6 ભારતના સાંસ્કૃતિક પ્રાદેશિકીકરણમાં સૌથી મહત્વપૂર્ણ પરિબલ કયું છે?
 - a) નદીઓ
 - b) ભાષા
 - c) તાપમાન
 - d) ઊંચાઈ

- 7 નીચેમાંથી કયું પરંપરાગત જીવનોપાર્જનનું સ્વરૂપ છે?
- પશુપાલન
 - બાયો-ટેકનોલોજી
 - IT સેવાઓ
 - રોબોટિક્સ
- 8 ઔદ્યોગિકીકરણ સામાન્ય રીતે શું લાવે છે?
- નગરીકરણમાં ઘટાડો
 - સાંસ્કૃતિક અનુકૂળનમાં વધારો
 - સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્યમાં ઘટાડો
 - સમાજોના અલગાવ
- 9 જીવનોપાર્જનમાં આધુનિકીકરણનું ઉદાહરણ કયું છે?
- ઝૂંપડિયા ખેતી
 - ઘરગથ્થુ ઉદ્યોગ
 - યાંત્રિક ખેતી
 - શિકાર અને એકત્રિકરણ
- 10 માનવ વસાહતો મુખ્યત્વે કયા પરિબલો સાથે સંબંધિત છે?
- વિચારધારા, સામાજિક રચના અને ટેકનોલોજી
 - અક્ષાંશ અને રેખાંશ
 - પ્લેટ ટેક્ટોનિક્સ
 - મહાસાગરીય ક્ષારતા
- 11 ગ્રામ્ય વસાહતો સામાન્ય રીતે કેવી રીતે ઓળખાય છે?
- મોટી વસ્તી અને ઉદ્યોગો
 - કૃષિ આધારિત અર્થતંત્ર
 - ઊંચી ઈમારતો
 - જટિલ પરિવહન પ્રણાલી
- 12 વિકાસશીલ દેશોના શહેરો સામાન્ય રીતે કઈ સમસ્યા સાથે સામનો કરે છે?
- અતિ-નગરીકરણ
 - સમૃદ્ધ સંસાધનો
 - ઓછી વસ્તી ઘનતા
 - વસ્તી વૃદ્ધિમાં ઘટાડો

E-22-4

BA Sem 5 (Old Pattern)
CC-303 Cultural Geography

Instructions: 1) Numbers on the right indicate marks

2) Students can use stencil map

Q1.	Define <i>Cultural Geography</i> . Discuss its nature and scope with suitable examples.	14
	Or	
Q1.	What are the major elements and components of culture? Explain their geographical significance with suitable examples.	14
Q2.	Examine the bases of cultural diversity – race, religion, and language – and their role in shaping human geography.	14
	Or	
Q2.	Discuss cultural diversity and the process of regionalization in India with examples.	14
Q3.	Analyze how agriculture, industrialization, and modernization influence cultural adaptations in different societies.	14
	Or	
Q3.	Discuss the role of technological changes in livelihood patterns and their geographic implications.	14
Q4	Discuss the cultural difference of rural and urban society and examine the challenges faced by cities in developing countries.	14
	Or	
Q4	Critically evaluate impact of information technology and associated modernisation of the society on the cultural changes.	14
Q5.	Fill in the blanks by choosing correct option (any seven)	14
1.	Cultural Geography primarily deals with:
a) Landforms
b) Human culture and its spatial patterns
c) Ocean currents
d) Climate regions	
2.	Which of the following is not a cultural element?
a) Religion
b) Language
c) Soil type
d) Social customs	
3.	The process of cultures becoming more alike due to contact and exchange is called:
a) Divergence
b) Assimilation
c) Convergence
d) Isolation	

4. The **three major bases of cultural diversity** are:
 - a) Race, religion, language
 - b) Soil, climate, vegetation
 - c) Agriculture, industry, trade
 - d) Rivers, forests, minerals
5. The concept of *cultural region* is primarily based on:
 - a) Economic similarity
 - b) Political boundaries
 - c) Cultural characteristics
 - d) Physiographic features
6. Which of the following is the most important factor in India's cultural regionalization?
 - a) Rivers
 - b) Language
 - c) Temperature
 - d) Altitude
7. Which of the following is a **traditional form of livelihood**?
 - a) Pastoralism
 - b) Biotechnology
 - c) IT Services
 - d) Robotics
8. Industrialization generally leads to:
 - a) Decline of urbanization
 - b) Expansion of cultural adaptation
 - c) Reduction in cultural diversity
 - d) Isolation of societies
9. Which one of the following is an example of modernization in livelihood?
 - a) Shifting cultivation
 - b) Cottage industry
 - c) Use of mechanized farming
 - d) Hunting and gathering
10. Human settlements are closely related to:
 - a) Ideology, social structure, and technology
 - b) Latitude and longitude
 - c) Plate tectonics
 - d) Ocean salinity
11. Rural settlements are generally characterized by:
 - a) Large population and industries
 - b) Agriculture-based economy
 - c) High-rise buildings
 - d) Complex transportation systems
12. The "city in developing countries" usually faces problems of:
 - a) Over-urbanization
 - b) Abundant resources
 - c) Low population density
 - d) Declining population growth